

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe jum. an . . . 12
 Pe 1 lună . . . 2
 Nrul de Duminecă
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deak Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrisurile nu se ina-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Jaful cel mare.

(R) Născuți și crescuți în tradiția că ei sunt *domnii* țării (ceace în vocabularul lor special însemnează a trăi pe nemuncite), urmașii de azi ai oligarhilor de până ieri nu mai pot ține piept vremurilor moderne, în cari se pot valorifica numai talentele și munca. Iată de ce ei sunt siliți ori să se refugieze la buget, trăind din sinecure, ori să-și vândă moșia.

În felul acesta s'a ajuns că azi curiile cu latifundii, mai bine de jumătate sunt în stăpânirea plutocrației — ovreilor, iar »nobili« se bucură dacă pot ajunge notari la sate și inspectori de — drumuri!

Se înțelege, că astfel »națiunea« istorică trece printr'o metamorfoză la capătul căreia abia se va mai recunoaște ceva din gloria străbună.

Pentru a împedea acest dezastru, guvernul țării, alcătuit și el numai din aristocrați, a inventat un mijloc ingenios: *colonizările*! Sub pretext de a mântui pe ciangăii din România și Bucovina, expuși desnaționalizării, ori de a împroprietări pe ungurii cari n'au trecut încă oceanul, guvernul cumpără cu preț îndouit și întreit moșiile oligarhilor scăpătați ori gheșeftari, mântuind cât poate din generația în decadentă.

Așa s'a făcut în Ardeal, pe Câmpie, așa s'a făcut în Banat, așa în podgoria Aradului. Tot astfel e vorba să porceadă acum în Hunedoara, unde în mai multe comune locuite de români sunt niște »nobili« ca vai de ei, cu moșii slabe, dar cu datorii

multe. Și față de aceștia guvernul va aplica sistemul adoptat de antecesori. Ii va mântui de ruină, iar câteva sute de ciangăii vor fi readuși în patrie, pentru a restabili astfel echilibrul deranjat prin plecarea atâtor fii de ai lui Arpad în America.

Dacă ar căuta cineva să facă istoricul acestor colonizări, ar afla frumoase lucruri: adevărat jaf în vistieria țării. Era adică destul ca vre un aristocrat ori gentri (nobilitatea mijlocie) să fie bine cu fișpanul, pentru ca să-și poată vinde moșia cu preț fabulos... Ce-i păsa comisariatului guvernial, trimis să vadă moșia și să facă târgul, dacă se dă cu câteva sute de mii mai mult? Nu da din a lui, nici chiar numai din a ungarilor, ci din vistieria țării, unde plătesc bani grei și naționalitățile!

Era apoi vorba, chiar dela început, nu numai de a câștiga pământ pentru colonizare, ci și de a pricopsi pe vre un partizan... Fișpanul dovedea ministrului necesitatea cumpărării, iar ministrul se gândea nu la prețul pământului ci la gloria ce va câștiga. Comisarul de cumpărare și împărțire a pământului nu putea deci nici el să se oprească asupra — prețului.

În parlament, când se votau milioanele menite colonizărilor, ministrul iarăș nu putea să întimpine greutăți: între cei cari votau cu însuflețire, erau doar număroși patrioți cari așteptau ca pentru »marea acțiune națională« să-și poată vinde și ei moșioara. Alții sperau să fie numiți inspectori de colonizare, post împreunat cu leafă mare și cu muncă aproape nimica...

Era o pricopseală pe toată linia. Și nu-i ministru care să fie sărbătorit mai cu entuziasm decât ministrul agriculturii, după câte-o »colonizare« de felul acesta. Nici despre Arpad descăleătorul nu se scrie în istorie cu mai multă căldură de cum e sărbătorit ministrul care mântuie »pe atâția fii ai națiunii«, pe ciangăii înstrăinați.

Că ce fac apoi coloniștii: pot ei oare să achite ratele ce datorează pentru pământ, că se pricep ori nu la cultura pământului așezat în locuri până atunci necunoscute lor, — la asta nu se mai gândeste nimeni, așa, că din pământul pe care s'a colonizat, mare parte ajunge în mâna populației autohtone, iar coloniștii pleacă în lume... Se înțelege, numai după câțiva ani, când ministrul care a colonizat nu mai e la putere, iar cel care l-a urmat, nu poate fi luat la răspundere!...

Acum, cu prilejul prezentării proiectului de buget, guvernul va cere iarăș sume enorme pentru colonizări... E vorba de a îndopa pe »lihnii« din Hunedoara.

Fără îndoială, deputații noștri vor combate îndeosebi această poziție a bugetului. Întâi pentru a protesta contra risipirii banilor publici, a doua pentru a demasca odată chipul de gospodărie de prin ministerul agriculturii și a contribui la instituirea unui control mai de dai Doamne, căci așa: să se arunce milioanele într'o târguială pe care o face un ministru solicitat de partizanii săi politici, — nu mai merge.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A TRIBUNEI.

H O R A .

De Carmen Sylva.

Trad. de Lucreția Russu-Șirianu.

Împăratul obosit de muncă, de câteva minute sta răzimat în scaunul de lemn. Mâna fină cu slova elegantă e încă pe fila pe care tocmai o iscălise, o cetise ore întregi și meditase asupra ei. Capul cu reflex argintiu e puțin aplecat într-o parte și răzimat de marginea sculptată a scaunului și expresia îi-e liniștită (ca a unui copil adormit).

Căci o femeie augustă intrase liniștită în odaia de lucru, și pășise în cercul luminos al lampii de studiu cu abajur verde. În haine lungi surse, cu ochi mari cenușii, adânci ca marea, apăsă cu degetele ei trandafirii ochii bărbatului credincios datoriei lui și îi dăruie un vis.

»Eu sunt vremea!« șopti ea, »și vin să-ți aduc ca dar de sărbătoare partea ta din mine!«

Ea făcu un semn cu mâna, atunci se mai deschise odată ușa și un convoi aproape fără sfârșit de fete gingașe, drăgălașe, serioase, răzătoare, plutoare, se strecurară în odaie.

»Aici sunt anii vieții tale și ai muncii tale!« zise din nou vocea cu timbru plăcut. »Privește, această îndrăzneală, ea nu-ți mai cauzează durere, nu-ți mai e spre sarcină, dincontră!«

Împăratului i-se părea par'că năvălea în camera lui un parfum de primăvară, par'că ar fi un miros de cele mai încântătoare flori, par'că ar adia un zefir și deasupra capului lui s'ar fi mișcat vârfurile arborilor, par'că eră căldură de pri-

măvară și soarele ardea, da, par'că ar fi fost el însuși ușor și plutea prin hora încântătoare, care tocmai se întindea.

»Privește numai!«, zise vremea, »anii tăi creați de tine însuși, ce luminoși sunt!«

Și tot mai maiestosi vor fi, cununa va fi tot mai sărbătorească și impozantă.

»Aici e primul an al domniei tale!« zise vremea, și privește fecioara ce serioasă e și are un pumnal în mână, dar din pumnal cad trandafiri și iară trandafiri, până când se va acoperi tot pământul cu ei, și îndată ce fecioara infinge pumnalul în pământ, atunci încep să se ridice ziduri de jur împrejur, până când împăratul va fi înconjurat de un dom maiestos și sublim.

Și prin dom vine spre el cea mai frumoasă dintre femei, zimbînd, mai aproape, tot mai aproape și-și pune încet mâna într'alui. Statura ei de crin, mantaua ei de păr brun auriu, ochii ei minunați de lumină și sprâncenele arcuite îndrăzneț, toate strălucesc de frumusețea tinereții și de maiestate, și inima lui începu să bată furtunos de încântare și frică. Dar ea își puse mâna pe inima lui, brațul în jarul gâtului lui și șopti:

»Suferința a trecut, iubite! Nu tremură!«

Și atunci răsunară încet cântece de laudă ca o muzică cerească, din depărtare. Figura din basme își puse mâna pe fruntea lui, pentru ca să nu se deseste de bucurie și șopti: »Nu tresări! Spaima și frica s'au prefăcut în flori! Aici nu e sânge ci numai trandafiri, și anii grei i-am înfășurat în văl, ca să nu te poată privi în față, tu prietene greu încercat, blând și răbdător! Sarcinile au căzut toate de pe umerii tăi, fetițele le poartă în locul tău!«

Și privește, fetițele duc de-acel pe capul și umerii lor munți de sarcini par'că s'ar juca cu ei, și lui i-se pare par'că n'ar fi cunoscut niciodată griji, și lipse, frică și desperare, par'că inima i-ar fi ușoară, capul liber, inima inundată de fericire. Într'adevăr, anii a căror vedere chiar și această oră i-ar întuneca-o, se duc înfășurați bine și dispar în văzduh.

Gingașa de lângă ei făcu numai un semn și ele dispărură, dar ea ținea o lăută în mână și îi atingeau uneori coardele, par'că ar fi acompaniat cântecul, cari din mii de guri suna așa de lin. Într'o horă mare de tot se țineau de mână și zimbeau și se închinau și una după alta își luă povara de pe cap și umeri și o puse sub trandafiri, cari crescuseră repede și o acoperiră de tot. Duceau meschinăria și înțelegere dintre oameni, care e ca un munte, pe care îl târăsc mulți, fiindcă nu-i pot birui. Târără de acolo lupta și cearta și năcazul, și cu toate acestea zimbeau mereu par'că ar fi voit să zică:

»Vezi! toate sunt învinse! Peste ele ești tu învingătorul! Au trecut și totuși sunt notate! Noi toate suntem aici și totuși departe, dar șterse și nimicite nici odată.« Tot mai plăcută devenea hora minunată.

Acum veniră purtătoarele de pace și bogăție, și acestea sunt mai mult împovorate. Și cum începură să-și întindă comorile la picioarele lui, muzica se auzi mai tare și un cântec de mulțumită pătrunse până la inima lui care i creștea de bucurie și fața i-se lumină de o frumusețe tinerească. Nu mai e singur, mâna scumpă a soției e în mâna lui, povara întregii lui vieți grele zace acolo jos, sub trandafiri, popoarele lui cântă și

Di B. Missir. Intrăm într-o eră nouă, a făgăduielor făcute pentru îmbunătățirea soartei țărânului în facerea contractelor agricole; cu toate obiecțiile aduse, ea remediază multe rele deschizând o eră nouă de dezvoltare economică. Dar ce este această lege? Ea obligă pe contractanți, țărani și proprietari, să dea o formă solemnă actului lor, prescriindu-se nulitatea pentru celelalte. Această singură însemnată prescripție face imposibilă fraudă și abuzul. Ea desființează apoi munca la tarla ca o modalitate vițiată de cultură, căci nu e un echivalent știut între ambele părți, între arenda transformată în muncă, pe care o ia proprietarul și valoarea pe care o dobândește țărânul.

Și de aceea bine a făcut guvernul când a propus în reforma sa transformarea în bani a tuturor arenzilor, desființând astfel toate contractele oneroase adevărate spoliieri.

Obiecțiile aduse împotriva legii gravitează mai ales în jurul maximumului și minimumului, acuzându-se guvernul de socialism. Această greșită interpretare rezultă ori din rea credință, ori din nepricepere, căci acest principiu se rezumă în fixări temporare și locale a muncii și a arende și se poate compara cu sistemul arbitragiului din anumite relațiuni reglementare de codul civil.

Comparațiunile făcute de opoziție cu asiguratele din Franța sunt cel puțin copilărești, fiindcă acolo era vorba de cursul forțat al hârtiilor ceea ce nu e de loc cu această lege.

O altă obiecție e că legea jignește libertatea convenției, când dimpotrivă legea actuală caută s'o restabilească, căci cum o să fie libertate de convenție acolo unde voința unei părți, a țărânului, e covârșită de nevoile extra-ordinar de grele și nedrepte. Violența morală care a influențat până acum trebuie înlăturată și legea actuală o face. Libertatea convențiilor e un principiu platonice căruia însuși legiuitorul i a pus o mulțime de restricții, și pentru țărâmurile căruia nu avem nevoie să recurgem la Bismarck și Napoleon căci până și românii îl călcau în picioare când era vorba ca republicaie interes. Iar cât privește legile inexorabile naturale atât de mult trimbițată datorită omenirii e ca să le înfrângă cu legile morale ce izvoresc din sentimentele altruiste și din înălțarea sufletească.

Și când în Franța i s'a acordat lucrătorului dreptul la grevă, nu vă sperie greva a 5 milioane de oameni? (Aplauze). S'a mai adus acuzația că reforma e o reformă socială. Și acesta e încă o închipuire, căci se găsesc în actuala lege dispoziții cerute de socialiști, s'a dedus că legea e socialistă, fără ca acuzații să se gândească că

alte sunt punctele de plecare a unora și a altora.

Cât privește izlaurile constituiesc o anexă necesară a libertății muncii; și chiar dacă statul ar cheltui câteva milioane și tot nu ar trebui să precupețim existența unei clase. — (Aplauze prelungite).

Ședința se ridică la orele 11.

Pictorul Obedeanu lucrează de mai mult timp la ilustrarea unui voluminos album reprezentând Bucureștii.

Toate straturile societății noastre vor fi descrise în această lucrare, prin diferite genuri și procedee artistice. Textul va fi scris în limba franceză și română.

Alegerea dela Peatra-Neamț. Joui a avut loc, la Peatra-Neamț, alegerea unui senator la colegiul II. Iată rezultatul acestei alegeri: Votanți 124. Au intrunit: Dl N. N. Albu 82 v. dl Bogdan 42 voturi. Dl N. N. Albu a fost proclamat ales.

Din străinătate.

300.000 de lucrători vagabondează flămânzi pe străzile New Yorkului. New-York. Peste 300.000 de lucrători concediați dela fabrici parcurg stradele orasului, trăind în cea mai mare mizerie. Vapoarele nu sunt în stare să-i transporte pe toți, cari și-au luat bilet pentru Europa. Guvernul american a intervenit pe lângă cele europene, să trimită bani de întreținere pentru lucrătorii cari stau în New-York.

Complot împotriva țarului. Poliția a descoperit un complot împotriva țarului. Din actele găsite la nihiștii deținuți, s'a constatat că dâșii voiau să arunce bombe asupra țarului, în momentul când acesta s'ar fi aflat împreună cu familia imperială, la serviciul divin dela Crăciun. Cercetarea împotriva lor continuă. Se crede a fi implicate în acest complot și mai multe persoane sus puse.

Profesori universitari amestecați în complotul contra dinastiei sârbești. În decursul cercetării, începută de poliția orașenească împotriva lui Dușan Ivanovici și tovarășii săi, s'a constatat, că în complotul plănuț sunt amestecați și mai mulți profesori dela universitatea din Belgrad. Pe de altă parte nici deputații radicali

externi, nu sunt străini de planul acest infernal, cu toate că până acum nu s'a putut dovedi cu acte pozitive: cari sunt acela dintre dâșii, cari ar fi implicați în afacere?

Ziarele opoziției din Serbia scriu vehement împotriva guvernului, zicând că dâșul e de vină, c'au ajuns lucrurile până acolo, de în fiecare zi, aproape, avem de a face cu câte o conjurație. Toată țara e în mare ferve.

Agitațiile au pătruns și în armată. Se pare că din nou vom asista la o tragedie asemenea celei de acum 5 ani.

Discuția la mesagiu în sobrania bulgărească relativ la România. Ziarul »Preoretz«, organ al partidului democraților de sub șefia dlui Malinoff, spune într'un articol de fond:

»Declarațiunile d rului D. Stanciov, ministrul afacerilor străine, făcute cu ocazia discuțiunei la mesagiu, că relațiunile cu România sunt din cele mai bune, vor bucura de igur toată lumea și fără îndoială că de aceste afirmațiuni se vor bucura și bunii noștri vecini. Reglementarea relațiunilor de comerț și de pescuit pe Dunăre sunt din cele mai asigurătoare pentru o bună învecinare și este de natură a întări legăturile economice în aceeași măsură ca și unirea liniilor ferate române cu cele bulgare întârziată mai mult din vina Bulgariei. Este indispensabil pentru cele două state să trăiască ca buni vecini, să se reglementeze chestiunile de frontieră pendinte și cari consistă în fixarea în chip durabil a graniței Dunării, variabile, prin însăși natura ei.

»Dela 1830, când s'a fixat între România și Turcia albia fluviului, cursul fluviului s'a schimbat mult și în detrimentul Bulgariei.

»Convențiunea elaborată în 1903 nu a găsit primire bună din partea noastră și chestiunea este încă în litigiu. Continuarea unei astfel de stări de lucruri este o justificată și periculoasă chiar, căci ar fi suficient ca un stat să recurgă la spinginul unuia terțiu, pentru ca imediat chestiunea să prezinte un caracter grav cu deosebire.

»Animați de dorința de a trăi ca buni vecini, trebuie să facem tot posibilul pentru o promptă reglementare a chestiunii frontierei fără cooperarea unei puteri străine. Cu chipul acestora vom înlătura conflicte eventuale chestiuni fără importanță și vom da dovezi că voim să se convingă că cedăm de bunăvoie pentru tot ce va fi cu puțință și că nu vom rezista decât când ne va fi absolut cu neputință a face altfel.

cari au desgropat lumii culte originea și filnța noastră, cari au destăinuit graiul nostru răgușit și amurțit de vaele seculare, graiul nostru dulce și nobil, în care ne vorbește întâia-oară maica noastră, graiul doinelor noastre, graiul rugăciunilor noastre către Dumnezeu.

Aici s'au ținut visurile la al căror realizare au lucrat toți cărturarilor români din veacul al XIX și vor să lucre încă veacuri înainte.

»Om — cum ziceau contemporanii — foarte văzut în cercurile oficiale, Vulcan a știut întrebuința clipele istorice din viața unui popor. Acele clipe istorice, dela cari atârna soarta luptelor de veacuri, pentru că un moment pierdut în istorie face un secol. Și mai ales în viața acelu popor al cărui istorie este ca și monumentul spartanilor dela Termopile.

Vederile înalte ale lui Vulcan, de cari condus, îmbrățișează cauza sfântă a românilor bănațeni, îl arată că este unul din aleșii lui Dumnezeu pentru poporul român și îl înalță așa de sus în ochii altora ce cunosc istoria bisericii române din veacul trecut, încât și în privința asta trebuie să fie privit drept premergătorul și pregătitorul de cale a lui Andrei de Șaguna.

Cât de instructive, cât de înălțătoare sunt pentru noi aceste momente din viața lui Samuil Vulcan!

Deși despărțit în unele privințe de cei ce alergau la dâșul, de cei ce-i strigau: »Milostive Patroane! scoate ne din pământul Egiptului și din casa de robie«, totuș s'a știut ridica la înălțimea acelor idei, cari idei — în clipe grele — trebuie să strângă, să lege laolaltă pe toți fiii unuia și aceluiaș neam. Scrisorile sale către »fiul Dimitrie« ne dovedesc inima cea mare și interesul cel purtă Vulcan în chestia școalelor oradane și în chestia înființării unei episcopii românești în acele părți.

Și Tichindeal — fiul Dimitrie — învățătorul naționalnic — cum se numea dâșul — primi lupta zicând că dacă »sârbii sunt oșel, el le va fi cremene«.

Din cremene prin lovituri scoți foc. Și din inima omului. — Și scopul acela scos de grele lovituri din inima marilor ucenici ai acestor înălțătoare vremuri a luminat și va lumina încă veacuri de-arândul căile pe cari au să fie pornite luptele și străduințele noastre culturale. — Și aceste căi, deschise încă dela începutul școlii ardelenene, au fost scrierile — literatura — și școalele.

Astfel s'au deschis încă pe la mijlocul veacului al XVIII școalele din Blaj, cele dintâi școale românești, s'au înființat sub Șineal școalele rurale din Ardeal și drept urmare a acestor nizuințe,

întemeiază Vulcan la anul 1829 cea dintâi școală mai înaltă românească în Ungaria: gimnaziul nostru. — La început acesta avu numai patru clase, dar în scurt timp încă sub Vulcan fu lărgită la anul 1836 cu șase, iar la 1853 episcopul Erdélyi o întregi cu 8 clase și drept de maturitate.

Nu e nevoie ca în minutele numărate ale unei cuvântări să expun toată viața și tot rolul acela ce l'a avut școala lui Vulcan în istoria culturii noastre. — Sunt de o parte îmbucurătoare, dar de altă parte triste și grele vremurile, prin care trecând gimnaziul nostru, a înălțat și înalță și astăzi facia culturii și a științei. Bărbați cu mari experiențe istorice, și cu bune condeie, au arătat luptele, rolul și menirea ce le-a avut gimnaziul nostru în trecut și tot istoria își va spune dreapta judecată și asupra celor ce de prezinte muncesc, și se îngrijesc de soarta și viitorul acestei mult încercate vetre de lumină și cultură.

Fapt e însă, că precum începând din a doua jumătate a veacului al XVIII Blajul este leagănul culturii române în general și mai ales al culturii române din Ardeal, tot astfel începând din primul pătrar al veacului trecut Beiușul a fost și este singurul izvor de lumină pentru noi românii din Ungaria proprie. Iar pe lângă gimnaziul din Blaj aproape jumătate de veac Beiușul

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgululă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Poporul românesc respinge ajutorul de stat.

Comlăușenilor nu le trebuie școală românească.

Și ziua de azi ni-a adus mai multe vești îmbucurătoare.

Dar toată bucuria câtă am simțit-o pentru numărul frumos de școale mântuite, ni-a stricat-o o veste extrem de dureroasă și desgustătoare ce o primim dintr-o comună de pe câmpia Aradului.

Comuna Comlăuș, bogată și fruntașă, a hotărât că nu-i trebuie școală românească, că ea nu poate plăti întregirea ce se cere de lege și că dă de bună voie școalele sale — statului. Când scriem aceste știri nu ne putem da seama de motivele acestei hotărâri, ori care ar fi însă acestea, ea este foarte urâtă și rușinoasă. Un sat, bogat, mai bogat decât toate câte au hotărât până acumă întregirea salarelor, să-și închidă inima în chip așa de strâmt, de îngust când e vorba de cultura națională? Este de-adreptul revoltător acest caz. Ce zic preoții și învățătorii d'acolo?

— **Intregirea salarelor înv. în Toracul-Mare.** Duminică, la 9/22 l. c. și-a ținut sinodul ședința pentru întregirea salarelor înv. în înțelesul »legii Apponyi«. Cu zile înainte a fost pregătit poporul pentru a aduce rezultatul îmbucurător și înălțător de suflete. Sinodul s'a întrunit în număr frumos, iar părintele Ioan Popescu încă dela început s'a văzut îndemnat să ia cuvântul pentru a dumeri și spiritele mai puțin insuflete. După o vorbire lămuritoare de aproape un cias, prin care a mișcat și pe cei mai nesimțitori a fost destul să pună întrebarea afirmativă, ca poporul să dea răspunsul negativ, că nu vor da școalele moștenite dela strămoși, ci le vor susține împotriva celor mai mari sarcini, votând astfel salarele și cvincvenalele prescrise de lege pentru toți 4 învățătorii.

Corespondentul nostru ne arată apoi că acțiunea aceasta pentru scăparea școalelor nu a fost spriginată cum s'ar conveni de preotul *Marin Tempea*, care iscălise odată o pâra înaintată protopretorelui contra vice-notarului P. Florian, cu cuvintele »hazafias tisztelettel — Tempea Mariusz«. Dacă e adevărat — îi poate fi rușine.

— **Intregirea salarelor în Timișoara.** Ni-se scrie: că comuna bisericească orașul intern și suburbii fabric, are două școale confesionale române, una de băieți și una de fete. Sinodul parohial a hotărât a le susține pe amândouă, cu prețul ori cărei jertfe, completând salarele învățătorului și a învățătoarei cum pretinde legea. Pentru acest scop sinodul a hotărât a introduce dare de cult și s'a făcut și eiectarea pe anul 1908. Parohienii cu bucurie au primit și s'au supus la darea de cult, care e cam 1200 cor. anual. Parohienii sunt hotărâți să creeze un fond pentru asigurarea școlilor lor, pentruca să învețe copiii lor mai întâiu carte românească și să rămână români.

— **Intregirea salarelor din Șimand.** Din Șimand primim înveselitoarea veste că la stăruința vrednicului și zelosului preot Augustin Beleş, comitetul și sinodul au întregit salarele amânduror învățători. Astfel școalele noastre sunt mântuite.

— **Comlăușul refuză școala.** Ni-se anunță prin telefon: Comitetul nostru parohial a decis întregirea salarelor învățătoarești, pentru a ni-se mântui școalele.

Duminică a ținut sinodul parohial ședință și în prezența protopopului M. Leucuța a respins concluzul sinodului pe motivul că comuna bisericească n'are bani și va cere ajutor dela stat. Nici preoții nici învățătorii nu și-au împlinit oare datorința?

a dat poporului nostru luminători cu pregătiri mai înainte preținse de vremurile ce înaintează cu pași repezi.

Acest rol l-a revenit școalei noastre în urma împrejurărilor, ca gimnaziul din Brașov înființat la anul 1850, numai în 1866 fu dezvoltat la 8 clase, cel din Năsăud întemeiat la 1863 abia în 1871 primi dreptul de maturitate, iar gimnaziul din Brad, care ar fi mai aproape de noi, și care isprăvește o mică parte din munca noastră, se înființează abia la anul 1869/70 din zelul și jertfele celor 92 sate din fostul comitat al Zărandului. Dar cum — știm — această școală atât de trebuincioasă și astăzi se luptă între greutățile și durerile nașterii.

Vedem, că mai până la anii 70 din veacul trecut pe lângă Blaj, Beiușul e cel mai chiebat și cel mai puternic factor cultural al nostru. Câți conducători și luminători harnici ai poporului român și buni fii ai patriei noastre, aici, din lumina vechilor dascăli dela gimnaziul lui Vulcan, au luat lumină și au răspândit-o mai departe până la cele mai îndepărtate hotare ale românismului; din Banatul-timișan începând prin Arad, Bihor, Sălăgiu, Sătmăr până chiar și prin Bucovina, cum a fost într'alții marele folklorist S. Fi. Mărian, mort în anul trecut.

O. A.! Despre Hippolyte Taine, un strălucit geniu francez, zice elevul său nu mai mic decât maestrul, Ferdinand Brunetiere, că azi toți bărbaii de litere din Europa, esteticiani, istoriografi, romancieri, poeți, sociologi, naturaliști, toți sunt datornicii lui Taine, pentruca toți s'au adăpat din izvorul nesecat de lumină al geniului lui. In-

drăznesc și eu a zice azi, că mai toți cărturarii români din ținuturile amintite sunt datornicii lui Samuil Vulcan, pentruca dacă nu era Vulcan, dacă nu era școala lui Vulcan — așa cum a fost — să o mărturisim sincer, — popor sărac și trudit cum suntem, mult, nenumărați dintre cărturarii români, astăzi cu bună și înaltă poziție ar fi rămas îngropați în cele cătune și sătulețe de sub codru, unde — durere — se pierd și azi atâtea pietri scumpe și atâtea talente din puterea noastră de viață. Și se vor pierde încă ani deiarândul înainte până ce puterea școalei nu va răzbi și în cele mai de jos pături ale poporului nostru și până când românul își va înfrica băiețelul cu școala.

O. A.! Caracterul unui popor se reoglindește mai ales în virtuțile și în scaderile lui.

Va fi având și poporul nostru și virtuți și scaderi. Școala și biserica sunt chiebate să lupte împotriva celor din urmă.

În trecut — doar lipsa de carte — inerția culturală — a fost una din cauzele, că românul a trăit izolat, străin, și așa neputându-l ademeni nimenea, și-a păstrat întregi și neatînse obiceiurile, legea și limba strămoșească.

Dar încetul cu încetul vremea a schimbat înțelepciunea lumii.

Azi se întâlnesc mai multe gânduri, se ispițește mai multă învățătură. Azi numai școala poate să ne dea loc cinstit în rândul altor popoare, pe lângă cari afirmându-ne rostul istoric ce-l avem și noi în lumea aceasta, avem să lucrăm și noi la marele progres al omenirii.

Coloniști maghiari cari se romanizează.

În legătură cu primul nostru articol de azi ținem că se potrivește să fie reproduse următoarele știri ale semioficioasei »Magyar Távirati Iroda«:

»Se scrie din Măcău (Makó) următoarele: Cu câțiva ani înaintea de aceasta erariul ungar regal a înființat câteva sate de coloniști în comitatul Temiș, unde colonizase țărani vestiți de sărguincioși din Ciănad. Acum de Crăciun a sosit la Măcău știrea că acești coloniști s'au contopit cu desăvârșire între comunele valahe din apropiere. În urma legăturii sociale de neînconjurat ei și copiii lor nu numai au învățat românește, ci vorbesc românește și cu vecinii lor (cu șvabii!) ba unii vorbesc românește și între ei, în familie, așa că sunt temeri că în 8—10 ani să se romanizeze cu desăvârșire. De altfel primejdia asta amenință pe toți coloniștii din comunele unde majoritatea locuitorilor sunt români.

»Budapesti Hirlap« (dela 28 Decembrie) înregistrând această știre, zice că nu crede să fie așa.

Adică nu-i vine la socoteală că lucrurile așa se întâmplă, pentruca știrile — adică faptele acestea — trag dungă peste socoteala actualului guvern, care vrea să-și câștige și el merite patriotice mai ales să-și pricopsească aderenții — prin colonizări.

Bánffy vrea războiu cu Austria.

Baronul Bánffy vrea războiu cu Austria. Nu războiu de cuvinte și de șgomot, ci un războiu adevărat cu tunurile și cu arma Mannlicher. Dacă Bánffy azi ar șede pe tronul de prim-ministru unguresc, azi toată armata ungurească ar fi mobilizată și în sunetele marșului Rákóczi comandată în limba ungurească și-ar face intrarea triumfală în Austria.

Dar să cităm pe războinicul baron.

»Încă astăprimăvară, zise Bánffy, am avut ocazia să atrag atenția dlui prim-ministru, într-o interpelare, asupra mișcărilor din Austria pentru Gross-Österreich. I am arătat așisderea că mișcarea asta se întinde și până pe teritoriul Ungariei, unde are legături cu croații și cu nema-

Dar ca să întregim armonia d-zească din concertul tuturor neamurilor, avem datorință sfântă să ne păstrăm și să ne cultivăm toate notele individualității noastre firești, caracterul nostru etnic și moral.

La aceasta ne îndeamnă spiritul noului veac, zemislit în zodia consolidării etnice și culturale. La aceasta ne îndeamnă povețele istoriei, care ne spune că fiecare popor făcând parte din omenire, trebuie să contribuie la înaintarea aceleia. Dar aceasta numai așa poate să o facă dacă marile idei culturale mai întâi le va intrupa în practica vieții sale individuale. — De aceea datorința fiecărui popor este să-și păstreze propria sa limbă care este efluxul cel mai nobil al evului său. — Păcătuiind încontra limbei sale, păcătuești încontra omenirii întregi. Pentru aceea celce nu-și iubește legea sa, celce nu-și iubește limba sa, celce nu învață a ceti și a scrie bine românește, celce nu-și iubește patria nu e vrednic să trăiască.

Înălțarea neamului prin carte și școală! La aceasta ne învață memoria sfântă alui Samuil Vulcan. Ideile și jertfele marilor noștri luminători și apostoli alcătuiesc școala cea mai puternică a educațiunii. Și acest fapt dascăli noștri dela această școală l-au avut totdeauna înaintea ochilor făcând încă de prin vremuri îndepărtate frumoase praznice din zlua morții lui Vulcan, a cărui memorie — prin binele ce l-a făcut — deee bunul D-zeu, ca veacuri deiarândul înainte să încălzească tinerile generațiuni ale poporului român.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare

Calitate escelentă kgr. 70 fil., firul 70—75 deca

Clasa I.	>	60	>	>	40—45
> II.	>	50	>	>	25—30
> III.	>	40	>	>	18—20
> IV.	>	32	>	>	14—15
> V.	>	13	>	>	10—12

Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri, din rupturi kgr. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 kgr. în sus până la vagon, după comande de 20 cor. 10%, peste 500 cor. 15—20—25% reducere și se trimite porto franco, la dorință se trimite preț curent și detalieri

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 florini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Vânzare de trăsuri

Se află de vânzare

● trăsuri cu coperiș folosite ●

și alte

● trăsuri noi de tot soiul ●
cu prețuri ieftine.

Se primesc spre reparare — în timp scurt și preți moderat — trăsuri folosite, sau se schimbă.

Olasz Lajos, Arad

fabricant de trăsuri

Erzsébet királyné-körút, vis-à-vis de Ipartestület.

Primul fabricant de instrumente și mașini de vînterie din Ungaria de Sud

Bory Béla, Szabadka

Árpád-u. 158.

Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lucrări de artă și mașinărie, aranjare de apeducte și sonerie cu electricitate și repararea acestora,

mai departe pregătesc

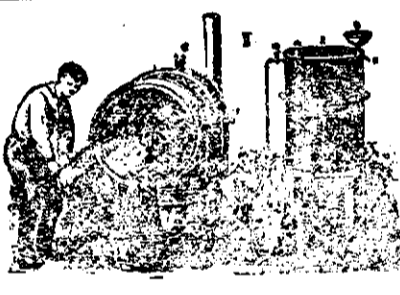
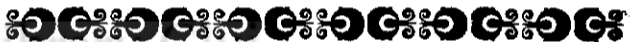
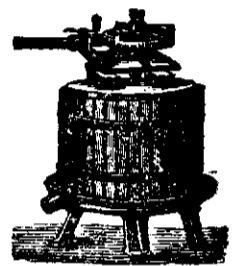
mașini de vinărit

amintite ca: pompe de vin, scule de bere, instrumente pentru punerea dopului, stupoșuri, PRESSE DE VIN, ZDROBITOARE DE STRUGURI, etc. și repar aceste stănd bun pentru reparație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice, la îngrădituri de vii.

Cu prețurile cele mai moderate transportez mașini de țesut sârme, cuptoare maces automate și mașini după cele mai noi sisteme.

Ținta mea principală e să câștig încrederea comandatorilor, clienților mei și pentru viitor.

Servesc bucuros cu un plan de buget, cu preț curent.

Aduc la cunoștința on. cultivatori de vin, de fructe și a fabricanților de rachiu, că în prăvălia mea se află cele mai noi căldări de fert rachiu, cu prețurile cele mai moderate. Atrag atenția on. public asupra aparatului de răcit în formă de sul sistemul cel mai nou cu țeava dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

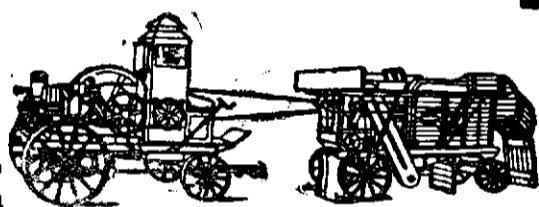
Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de arămuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică. Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădirla bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Preătim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani deardănd în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpsta.

Mașini și bicicle pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic,

Cont de cassă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.895.

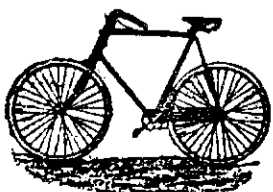
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de bicicle, de bicicle cu motor și de părțile lor ticonstutive.

Mașini de cusut Singer, cu mocei rotunde, Central Borbly (Zentral Bobln) Wheeler-Wilson cu salturi elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătasă de brodat cu mașina.

Deposit dla fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment proprie de reparaturi petra bicicle.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

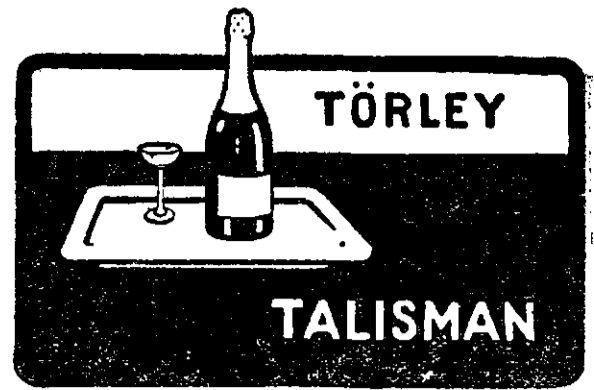
Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1906. 9 Dec.		ACTIV	1907. 1 Dec. 8 Dec.		
118700037	}	83870037 Reserva metalică Aur . . .	97249399	137497190	137019399
691416		34830000 " Trate Aur . . .	39770000	733791	817908
93591116	}	Argint și diverse monete . . .		89975287	88055811
31049284		Portofoliu Român și Străin . . .		32699999	31073096
11999979	}	*) Impr. contra ef. publice . . .	13163900	11999861	11999861
14720335		" " " " in cont curent	17909196	15717546	15717546
2899824	}	Fonduri publice . . .		3248621	3248621
5823652		Efectele fondului de rezervă . . .		5928044	5928324
607255	}	" " " " amortisarea imob. și material		640749	640814
807892		Imobili . . .		797676	804287
90161025	}	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .		104554654	104907674
—		Cheltueli de Administrațiune . . .		—	—
—	}	Deposite libere . . .		6535589	3194849
22588541		" " & provizoriu . . .		27267559	29097157
393640356	}	Compturi curinți . . .		437596566	432505347
—		Copmturi de valori . . .		—	—
—	}	Capital . . .		12000000	12000000
12000000		Fond de rezervă . . .		23329895	23329895
21628098	}	Fondul amortisării imobilelor și material		3534606	3534606
3275468		Bilete de Bancă în circulațiune . . .		289996400	284448110
260315880	}	Profituri și perderi . . .		2077070	2077070
1646498		Dobânzi și beneficii diverse . . .		2103941	2207992
1784200	}	Deposite de retras . . .		104554654	104907674
90161025		" " & provizoriu . . .		—	—
—	}	Compturi curinți . . .		—	—
2829187				437596566	432505347
393640356					

Scemptal 8%. *) Dobânda 8 1/2%

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORGAN 1-40 cor.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele cunoscute până acum cunoscute. Se vînd în culoare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1-40 cor,

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vîndut în laboratorul chemical al lui

Temesváry József, apotecar

Szeged, Petöfi Sugar-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Mare import de pește

la firma

szál TESTVÉREK
ORSOVA.

Comandați și găsiți cu prețuri convenabile:

Abitura sărată cu 48, 52, 55, 60 cor.	} 100 kgr. franco gara Orșova.
Știuca " " 45, 50, 55, 60 "	
Ciortan (șaran) cu 50, 55, 60 "	
Crap (Șaran mare) cu 70, 80, 90 "	
Somn sărat cu 70, 80, 90 "	
Lin sărat cu 45, 50, 55 "	

Catalog gratis.

O mâncare excelentă de post.

Haltenberger Béla,
văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpșește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluze, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpșesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chimicește curat și natural, în lichid din izvoarele de acid carbonic din baia celebră Buziás, pentru prepararea apelor gazeoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor igieniei publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Vreunul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Pentru cei ce
pățimesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgiu ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alni KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o lature 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Multime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

In institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțu de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătește lângă prețurile celor mai estine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce suferă de dureri de oasă, inchiaturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pânteco și ciorapi de cauciuc pentru căreei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 2000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17-18

(In palatul claustrului ordului monahal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

**Cumpărări ocazionale
de Crăciun cari țin
până la Anul Nou.**

JANKOVITS GYÖRGY

prăvălie de modă

Arad, Forray utca 22.

Stofe de blouse la modă.

Stofe de haine la modă.

Delene de blouse la modă

precum: creton, zeffir și batist, — se vor
vinde cu prețuri tare **scăzute.**

Chiffon

și resturi de pânză în $\frac{1}{2}$ preț.

Apoi:

Fețe de masă de Damast,

albituri gata, cămăși, corsete, pantaloni, cărpe de cap și jupoane, batiste, ciorapi. Apoi cămăși de bărbat, gulere, manșete, cravate, batiste și ciorapi, din cari se află un asortiment bogat, cu prețurile cele mai reduse. Serviciu prompt.

Prețuri ocazionale foarte reduse.

Pe sărbători.

KALLAP JÁNOS

Arad, pe strada Deák Ferencz nr. 35.

Își recomandă depozitul mare de turte, ciară și miere de stup și magazinul de lumini »Milly« și de ciară, smirnă, tămâie, oleu de ars, etc.

Muzica de casă a viitorului e

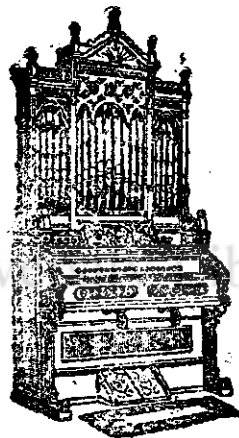
HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium.**

Intre harmonii cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai veritabilă, solidă și avantajoasă firmă a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Academia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut **catalogul** nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**, care se trimite gratis și franco din **BUDAPESTA, VI., str. Király nr. 58 Tr.**

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru școale, coruri, capele, bisericel, fiind că tonul e asemenea întru toate tonului Organelor și le poate perfect suplini. **Piane și pianine** noi și folosite se capătă dela 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri moderate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea.

Telefon 87—84.

STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat **pistruiile, petele de ficat** și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de **Tokaji China-Vasbor** și nenosităte este preparatul alui **Dr. BIRO**. Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

„ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nestrucător atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu îndrumare 3 coroane.

Toate aceste se află în deposit principal la:

Farmacia W O L F F, Kolozsvár.

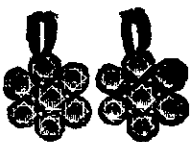
Correspondență particulară în limba română!

IULIU ERŐS

SIBIIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de oroloage, juvaere, articoli de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidațare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă.

Prețcurante ilustrate la cerere gratis și franco.

MOȘTENITORII LUI

TAGÁNYI ISTVÁN

ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

VINURILE

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la dorință imediat.

Asigură-ți viața!

„ANKER“

SOCIETATEA DE ASIGURARE PE VIAȚĂ ȘI RENTĂ.

Agencia principală în Ungaria:

BUDAPEST, VI., DEÁK-TÉR 6. (ANKER UDVAR.)

Din anul 1907 au intrat în vigoare condiții noi, favorabile, pentru cei ce se asigură — fără mărirea premiilor —

în 1907, după planul pentru distribuirea dividendelor B) în raport cu premiile plătite s'au plătit în bani gata — 31.72% câștig. —

Averea societății 171 milioane de coroane dintre cari în Ungaria sunt plasate 28,000.000.

Cărțile de premii se trimit gratuit la cerere.

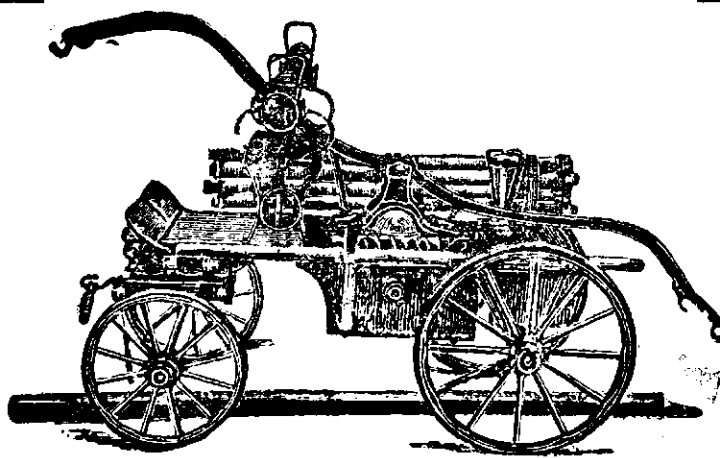
Reprezentant în ARAD, HAVAS és KORNIS.

Asigură-ți viața!

O

Fondat în 1868.

O

TEUTSCH GYULA

Prima fabrica din Brașov

de mașini, pompe de stins focul și tot felul de articole de alamă, institut pentru nichelare, magazin de biciclete, mașini de cusut și mașini agricole

Brașov, str. Bolonya-vasut Nr. 9.

- - PROSPECTE - -

despre pompe de apă trimitte gratis și franco.

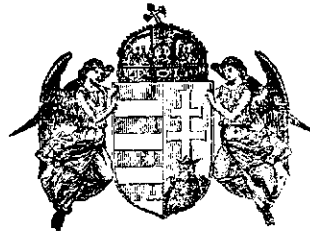
O

Telefon-Nr. 122.

O

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rînduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețcuranturii ilustrate gratis.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaika

diferite soiuri veritabile
în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui

Vojtek és Weisz

ARAD.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

FRATER és DÓMÖTÖR

cancelaria de arhitectură diplomată

ARAD, STRADA SALACZ GYULA NUMĂRUL 1.

Primește:

măsurarea, regularea, comasarea, parcelarea, orașelor, cōmunelor, și a domeniilor precum și tracirozarea, plănuirea și construcția terenurilor de pădure și industriale.

Specialiști:

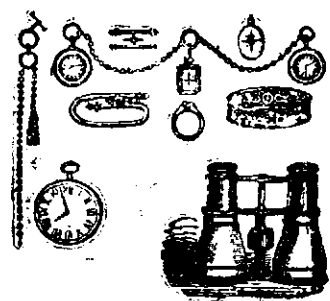
în plănuirea și înființarea regulărei de ape și a apaductelor.

Sárga János

argintar și pregătitor de obiecte artistice
Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzut cu obiecte de aur, argint și petrii scumpe. Pregătește tot felul de lucrări artistice: în aur, argint și altfel de lucrări de artă maginetră. — Schimbări: de aur și argint, conform cursului zilnic. — Cu preț curent servim gratuit și franco.

CUMPĂRĂTURI DE OCASIE!

Aduc la cunoștința on. public, că am cumpărat prăvălia de porcelanuri și sticlărie a Fraților Gebhart și din cauza greutăților mutatului, toate articolele ce se află în magazin, precum sticlării, porcelanuri, lămpi, lustre de gaz și electrice, tot felul de articole de podoabă, tăcămuri de masă de alpaun și alpacca de argint, vase de fert din nickel ș. a.

le vând cu preț redus
despre ce rog pe on. public să se convingă

Cu deosebită stimă:

Următorul Fraților Gebhart

RAUCH RAIMUND.

Prețuri ieftine!

Mobilierul prăvăliei e de vândut.

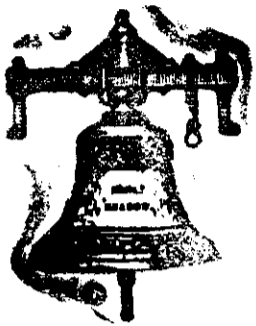
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

**Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.**

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unut și același clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer-
ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin
a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor
vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-
solviere neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni -- la dorință se
trimit gratis.

Lösch József
fabrică de mașini de agronomie
BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

Poștiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor.

Avis!

Am onoare a înștiința pe on. public că o acrivitate de
mai mulți ani sub firma „Zimmermann și Eisele“ — de unde
m'am despărțit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi
pe **Piața Libertății Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux,
mode de bărbați și jucării de Norinberg.

Toate năsuințele mele se îndreaptă într'acolo, ca să
câștig ca până acuma și în viitor încrederea on. public

Cu deosebită stimă:

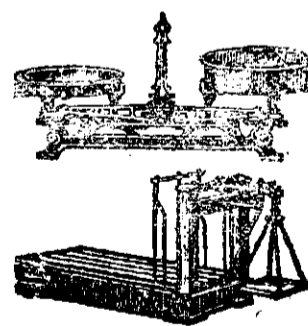
ZIMMERMANN IGNACZ.

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

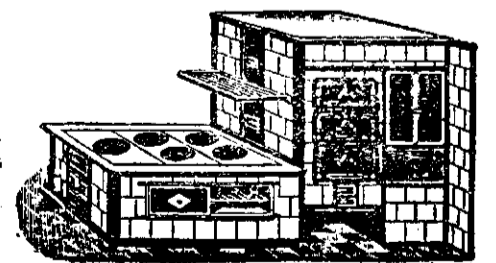
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătorea sa orice
lucru ce stă în atingere cu această
branșe, ca:

ferării pentru clădiri, ma-
șini de fier, porți, balcone,
coridoare, trepte, grilaje
verende, scuturi, tablete în
ori-e formă, sobe Meidinger,
fântâni săritoare, și
orice soiuri de renovări.

Indeplinesc orice
comandă atât în
loc cât și în pro-
vincie în modul
cel mai cinstit —
iar pentru lucrul
făcut de mine pri-
mesc cheazășia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT
CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomode-
date pentru diferite societăți, sunt la dispoziție în toată vremea.
SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bise-
ricilor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din
Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei
greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și
la parohii, cari au lucru distins din parte-mi.

Orice lucru se îndeplinește, sub îngrijirea mea proprie.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze

Mare fărș de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi o bătaoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt atrofați și cari în urma ușurimei din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdrucinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărnă oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necezarile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necezuri ori și cui, ei trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și etice a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budaposta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindeca deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, razele siflice, boalele de țevă, bătăci, nervi și șira spinării, începuturile de cancer a minții, urmările rabei și ale sifilului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșiro separată. În ceea ce privește cura, departarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va ca răspuns amănunțit foarte discret prin scris-are (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-că-ula. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 6 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budaposta VII, Rákóczi-ut 10.

Cel mai mare galar de mobile și podobe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de firețuri de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, firețuri de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Industria națională!

Să sprijinim industria națională!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director **Z. Szöke Albert** din Panczécsch îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată

L'am primit cu mulțămită; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La uboscală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de plept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale

toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár Bander Gábor, mäsar

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămită, prin cari e lăudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Sa fondat in anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr.7, peste drum de frații Deutsch.

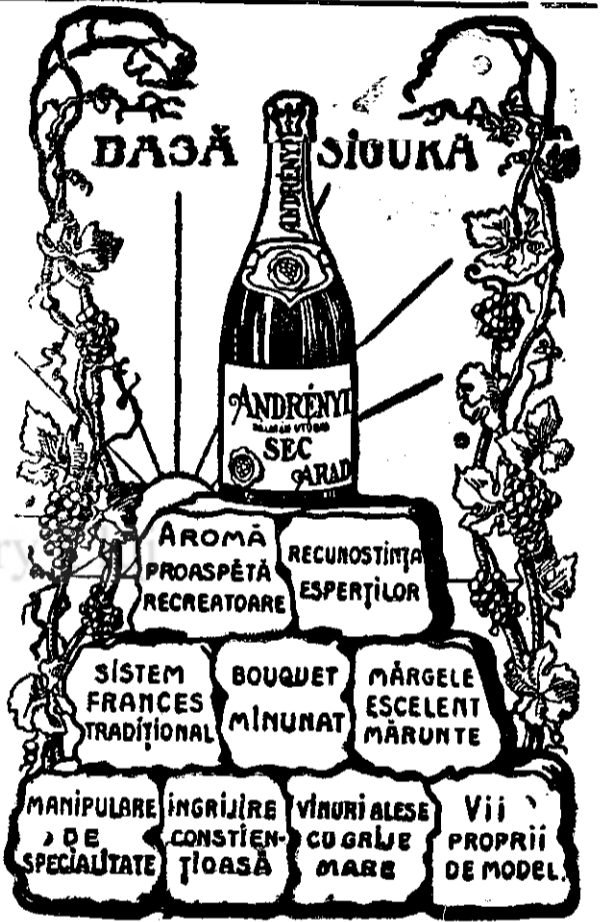
Recomandă magazinul său abundanț ajustat; ot felul u : de fabricante proprii de piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și festite, piei de lipsca, căciuli pregătite din părură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii

mal departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbuite de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provință.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provință se execută prompt și repede.

Kemény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Orosziány, fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

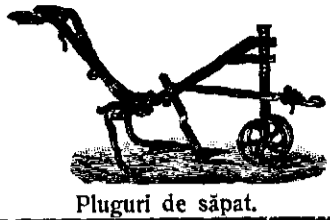
Specialist în bandage pentru vătămături

ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură.

Mare depozit în obiecte diferite de gumă, franțuzești și englezești. - Cordon Diana, indispensabil pentru dame.

Comandele din provincie se indeplinesc punctual și repede - pe lângă prețuri moderate.

Pluguri de săpat.

Pressa de vin patent cont-nuativă a lui NEUKOMM

„Archimed“ pentru mână și de mână cu mașina, profitul mustului e de 80—90%, Aparat de pasteurizat, Aparat patentat de cognac al lui Neukomm, Căl-

dare de vinars Neukomm pentru comină (Trester), drojdii, prune și alte poame, Pompe de vin portative pentru un conduct (maș) de 1½ zol Cor. 120'—.

Nou! Tăietor de butuci de viță indispensabil **Nou!** la tăiatul viței, Aparat patentat al lui Neukomm pentru mobilitatea viței aratra pentru vie, **Pumpe de fântâni**, Moară de struguri, Mașină de cules boabele de struguri, **Sondă pentru fântâni artezice**, Apă sănătoasă de beut și apă bună pentru folosire din izvoare adânci, prin sondă precum și cognac bun vechi reco-

mandă **Nal. Neukomm's Söhne** — fabrică de mașine și aramur — in VERSEZ (Ungaria de Sud).
— Struguri de masă și oltoi de vie (Schnittreben) de 120 de specii nobile sunt în fiecare toamnă de vânzare. — CERETI LISTA DE PREȚURI.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudsitz și Rathhaus.

își recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

— Monumente — atestat propriu

Având un magazin bogat, livrez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8, „Arany egyszervur”
Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voințe să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65 cor. cu îndrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuițezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PĂRULUI
în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200,000.— Cor.
Fond de rezervă 900,000.— Cor.

Depuneri spre fructificare . . . 6.000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală 150.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.